

Urgjærrighed er at faae deres Bøger til at ligge paa Salonbordene, indbundne i Guldsnit, de blive ikke dømt. Og hvis man vil sige, at saa var dette Lovforslag jo i Overensstemmelse med saa meget Andet i Livet, det er altid Middelmaadighederne, der svømme ovenpaa, og det er dem, der klare sig bedst, saa vil jeg ikke benægte dette, men det forekommer mig dog ikke, at der for Folkethinget er nogen særlig Grund til at gardere Middelmaadighederne, de ere saamænd garderede nok i Forveien. Og allervanskeligst vil det være at komme med en saadan Lov netop i en literær Brydningsstid som den, vi nu leve i, og som der ogsaa af adskillige Talere er hentydet til. Vi leve jo netop i en saadan Brydningsstid, hvor den saakaldte realistiske Retning staar overfor den ældre romantiske Retning. Jeg er ingen ubetinget Beundrer af den realistiske Retning. Det kommer maakte af, at jeg hører til en ældre Slægt og i min Ungdom er voget op under Paa-virkning af den romantiske Skole, men jeg kan for Resten ikke skjønne, at netop, hvad dette Forhold angaar, den ene Skole har Noget at lade den Anden høre. Det Gien-dommelige ved den realistiske Skole med Hensyn til dette Forhold er jo, at den tager, om man saa kan sige, med grov Haand Sløret bort fra det, som man mange Gange vil tilsløre. Den romantiske Skole derimod holdt meget af at lægge Slør over disse Forhold. Men ærede Medlemmer, som kjende Noget dertil, ville vide, at det var et temmeligt tyndt Slør, og jeg tror, at Erfaringen har viist, at netop et saadant tyndt Slør i Grunden tidt er langt mere inciterende, langt mere vægende end den grove nøgne Virkelighed. Naar der er et saadant tyndt Slør derover, er det jo dog ganske anderledes i Stand til at sætte Fantasien i Bevægelse, endjhaar Sagen bliver fremstillet, som den er; det er netop det, som den realistiske Skole har sat sig til Opgave, at tage Træl ud af det virkelige Liv og lægge dem frem for os, og jeg for mit Vedkommende kan ikke sige Andet, end at det ogsaa har sin Berettigelse. Det er jo særlig kommet frem i den nyere norske Literatur, hvad der jo ogsaa er blevet berørt her. Den ene Bog har jeg allerede omtalt, og jeg skal ogsaa ganske kort berøre den anden af de to Bøger, som det ærede Medlem for Maribo Amts Iste Valgtreds (Neergaard) berørte. Jeg har ikke ganske den samme Mening om Bogen som han, men ogsaa denne Bog „Fra Christiania Bohømen“ blev Gjenstand for Forbud ikke alene i Norge, men ogsaa i Danmark. Jeg mener ganske vist, at det var en monstrøs Bog, at det var et Uhyre af

en Bog, kan man næsten sige, men naar jeg blev spurgt, om jeg turde sige, at det var et utugtigt Skrift, at det havde en utugtigt Tendents, vilde jeg alvorlig talt betænke mig stærkt derpaa; thi ved et utugtigt Skrift forstaar jeg et saadant Skrift, som stiller ind en saadan Fremstilling, at de Menneker, som hengive sig til denne Last, i Grunden ere de lykkeligste Menneker, men den Tendents, der egentlig ligger til Grund baade for „Albertine“ og for „Fra Christiania Bohømen“, peger den første mere end den sidste, — den sidste dog ogsaa — hen paa, at de, der hengive sig til Utugt i den nuværende Stillelse egentlig blive baade aandelig og legemlig nedbrudte. Jeg er tilbøielig til at betragte netop disse to Bøger, som have været Gjenstand for Omtale, mere som Udslag af noget Tragisk end egentlig som Udslag af noget Utugtigt. Det er et voldsomt Gjennembrud af en ny Digterretning, et Gjennembrud, som har sine store Monstrøsiteter, men et saadant Gjennembrud af en ny Digterretning, hvor monstrøs den end er, kan føre til en ny Literatur, som optager det Bedste af det, som de, der ere gaede i Spidsen, have villet, men som lader det Monstrøse ligge. En af Opgaverne ved den nyere Literatur er at revse den nuværende hykleriske Samsundsmoral. At denne Opgave bliver optaget, har jeg ikke det Fjer-neste imod, men derimod vil jeg ikke, det vil jeg sige til de særlig moralske Medlemmer af Thinget, forsvare den Maade, hvorpaa den er løst i f. Ex. „Fra Christiania Bohømen“. Jeg vilde forsvare den saaledes, som den er bleven fremstillet i „Albertine“, men ikke saaledes, som det er gjort i „Fra Christiania Bohømen“. Jeg mener, at denne Opgave kan og vil blive optaget af en Digter-skole, saaledes at det Uberettigede, det Monstrøse, det Uhyggelige til Dels falder bort. Jeg er bange for, at hvis dette Lovforslag, særlig dets § 2, bliver ophøiet til Lov, vil det endnu mere end Straffelovens § 194 bidrage til at lægge Hindringer i Veien for enkelte nye digteriske Gjennembrud. Det gaar nemlig med nye digteriske Gjennembrud akkurat som med en Flod, der længe har været opstemt. Naar den bryder igjennem sin Dæmning, farer den i Begyndelsen afsted uren, bringende med sig en hel Mængde forskjel-lige Stoffer, som gjøre den uklar, og den vælter Udskilligt af det omkuld, som skulde være blevet staaende, men lader man den faae Lov til at have sit Løb, klarer den sig efterhaanden. Naar jeg altsaa er imod Lovforslaget, er det ikke, fordi jeg er imod det, som Lovforslaget formodentlig egentlig tilsigter at ramme, den Ståndaliteratur, der kun spe-